besluit van burgemeester en wethouders

reg.kenmerk 724194

onderwerp aanwijzing als gemeentelijk monument van het object Broekweg 5

burgemeester en wethouders van gouda

Gelezen het advies d.d. 20 december 2011

Gelet op

- de inhoud van de brief van 13 oktober 2011 nummer CH2011.507 van de Commissie Cultuurhistorie met betrekking tot het aanwijzen als gemeentelijk monument van het object Broekweg 5, kadastraal bekend gemeente Gouda, sectie F 3065 gedeeltelijk, welk object eigendom is van Gemeente Gouda, waaruit blijkt dat het object cultuurhistorische waarde heeft, zoals beschreven in de bijgevoegde redengevende beschrijving;

- het feit dat het object aan de hand van de selectiecriteria voor Gemeentelijke monumenten en Gemeentelijke monumenten van Jongere Bouwkunst, zoals vastgesteld in de Nota Cultuurhistorie 2004, bijlage 8, als volgt gewaardeerd is:
  "Het ensemble Broekweg 5 is opgebouwd uit de volgende onderdelen:
  . boerderij met koeienstal
  . hooiberg
  . varkensschuur
  Het geheel heeft bijzondere ensemblewaarden, omdat:
  1. het de oorspronkelijke agrarische bestemming van het gebied langs een van de oude wegen van Gouda tot uitdrukking brengt, waarbij de karakteristiek van hoofdgebouw, erf met inrit en bijgebouw(en) en hooiberg nog aanwezig en duidelijk herkenbaar is.
  Boerderij-koeienstal
  Aanvullend op genoemde ensemblewaarden, is de boerderij met koeienstal van belang omdat:
  1. het een boerderij betreft uit 1927-1928 volgens het voor de streek typerende hallehuistype, gebouwd met stijlkenmerken van het expressionisme/amsterdamse school, ontworpen door de bekende Goudse architect D. Stuurman;
  2. de gevelindeling en de hoofdopzet van het interieur nog authentiek is;
  3. de detaillering nog grotendeels gaaf is.
  Hooiberg
  Aanvullend op genoemde ensemblewaarden, is de hooiberg van belang omdat:
  1. deze onlosmakelijk verbonden is met het agrarische ensemble.
  Varkensschuur
  1.Aanvullend op genoemde ensemblewaarden, is de varkensschuur van belang, zij het beperkt, omdat:
  deze in het beeld van het agrarisch ensemble een belangrijke rol speelt. Het aandeel ervan beperkt zich in dit geval tot het bouwvolume, de bouwcontour, bouwmassa, kapvorm en kaprichting."

- het feit dat de bouwkundige toestand van het hoofdgebouw in redelijke staat, de hooiberg in vervallen staat en de varkensschuur in zeer slechte staat is;

- het feit dat de afdeling Vastgoed, als vertegenwoordige van eigenaar is gehoord, en dat deze te kennen heeft gegeven dat geen bezwaar tegen aanwijzing bestaat;

- het feit dat verandering van het beschermde object en aanpassing aan een doelmatig gebruik ervan in principe mogelijk blijft na aanwijzing als gemeentelijk monument;

- het feit dat door de eigenaar c.q. gebruiker gewenste wijzigingen worden getoetst aan het restauratiebeleid zoals beschreven in hoofdstuk 5.3.1 (en bijlage 17) van bovengenoemde Nota Cultuurhistorie;

- het feit dat bij restauratie van monumentale onderdelen de Subsidieverordening stedelijke vernieuwing 2011 van toepassing is;

- de Verordening inzake Monumenten en Archeologie ;

besluiten:

I. over te gaan tot aanwijzing als gemeentelijk monument van het object Broekweg 5, kadastraal bekend gemeente Gouda, sectie F 3065 gedeeltelijk, zoals aangegeven op bijgevoegde kaart;

II. vast te stellen de bijgevoegde redengevende beschrijving.

Aldus besloten in de vergadering van 20 DEC 2011

Burgemeester en wethouders voornoemd,

[redacted]

burgemeester

secretaris

verzonden: 23 DEC 2011

Als u het niet eens bent met dit besluit dan kunt u op grond van de Algemene wet bestuursrecht binnen zes weken na de dag van verzending/uitreiking van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het College van burgemeester en wethouders van Gouda.
Het indienen van een bezwaarschrift schort de werking van dit besluit niet op.

Het bezwaarschrift moet tenminste uw naam en adres bevatten, de datum, een omschrijving van het besluit waartegen bezwaar wordt gemaakt en de gronden van het bezwaar en voorzien zijn van uw handtekening. Voorts wordt u verzocht een afschrift van het bestreden besluit mee te sturen en kenbaar te maken op welk telefoonnummer u bereikbaar bent.
Het bezwaarschrift moet u sturen naar het College van burgemeester en wethouders, Centraal Juridische Afdeling, Postbus 1086, 2800 BB te Gouda.

Desgewenst kunt u de Voorzieningenrechter van de Arrondissementsrechtbank, postbus 20302, 2500 EH Den Haag, om het treffen van een voorlopige voorziening verzoeken.
Voor de behandeling van een dergelijk verzoek is griffierecht verschuldigd. De griffie van de rechtbank zendt ter betaling een acceptgiro toe.

gemeente monument
monumentlijn
PERCEELSGRENS

gew.				
gew.				
gew.				
gew.				
gew.				
			JR	
datum	december 2011	omschrijving	get.	gez.

MONUMENTENTEKENING

dienst:
Ruimtelijke Ontwikkeling en Beheer

afdeling:
Beheer Openbare Ruimte
Geo - informatie

Adres
Broekweg 5

schaal: 1:750

formaat: A4

bezoekadres:
Antwerpseweg 5
2803 PB Gouda

postadres:
postbus 1086
2800 BB Gouda

Kadastraal bekend
Sectie F
Nummer(s) 3065 gedeeltelijk
Nummer(s)

N

Dit is een gedeelte uit het digitaal kaart bestand, dat aan wijzigingen onderhevig kan zijn. Aan het geen op deze afdruk is weergegeven kan geen enkel recht worden ontleend. © Copyright, Beheer Openbare Ruimte, Geo - informatie.

monumentnummer
872

behoort bij besluit van burgemeester en wethouders, nummer 724194, van

bijlage

lijst als bedoeld in artikel 6, lid 1 van de monumentenverordening

monumentnummer 872

plaatselijke aanduiding: Gouda
Broekweg 5

---

omschrijving van het monument

Adres: Broekweg 5, Gouda
Naam: Johannahoeve
Bouwjaar: 1927-1929 (hoofdgebouw, varkensschuur en hooiberg)
Architect: D. Stuurman, Gouda
Bouwtekeningen: Groene Hart Archief, Gouda, archief BWT ac 468, 1927/108 (herbouw afgebrande boerenwoning) en 1929/36 (bouw varkensschuur en hooiberg)

Boerderij Johannahoeve, gebouwd volgens het in de streek rond Gouda kenmerkende Hallehuistype, met een voorhuis en een aangebouwde koeienstal in één gezamenlijk horizontaal volume, afgedekt door groot gesloten zwart pannendak. Het hoofdgebouw is in 1927-1928 gebouwd in opdracht van G.H. Nikkels uit Arnhem naar ontwerp van de Goudse architect D. Stuurman. Het gebouw vertoont in het exterieur en interieur kenmerken van expressionistische ook wel amsterdamse school stijl genoemd, wat uitzonderlijk is voor een boerderij in deze omgeving. De hoeve met omliggende gronden liggen ten zuidwesten van de Broekweg in de Oostpolder in Schieland. Het voorhuis is georiënteerd op de hoofdontsluitingsweg de Broekweg. In het achterste deel van het gebouw is een koeienstal. Het volume ligt met de lengterichting dwars op de Broekweg georiënteerd.
De hoeve is grotendeels eenlaags met een groot collectief wolfdak, afgedekt met vernieuwde zwarte verbeterde Hollandse pan, opgetrokken op een rechthoekige plattegrond. De gevels zijn grotendeels opgemetseld uit roodbruine baksteen in kruisverband. Rondom loopt een plint die is opgemetseld uit afwijkend gekleurde roodbruine baksteen in kruisverband en voorzien is van een doorlopende rollaag langs de onderrand van de vensters. Boven deze plint springt het muurdeel tussen de vensters enkele centimeters terug. Langs de bovenrand van de vensters ligt het metselwerk weer iets naar voren, zodat een gemetselde profilering ontstaat. De meeste gevelopeningen zijn voorzien van een gemetselde rollaag. De stalvensters

vervolg van omschrijving op pagina 2 t/m 6

---

kadastrale tenaamstelling

eigenaar(s)	:	Gemeente Gouda
recht van erfpacht	:	-
zakelijk gerechtigde	:	-

---

kadastrale aanduiding

gemeente	:	Gouda
sectie	:	F
nummer(s)	:	3065 gedeeltelijk, zoals aangegeven op bijgevoegde kaart

---

gemeente gouda

vervolg van de omschrijving Broekweg 5

zijn voorzien van een doorlopende afwaterende rollaag. Het muurvlak van de beide kopse gevels, aan de voorzijde bij de Broekweg, en aan de achterzijde bij de staldeuren, is een verdieping verhoogd, tot aan de bovenrand van de zoldervensters.

Aan een van de langsgevels, de gevel aan de noordwestzijde, is een uitgebouwd vernieuwd boenhoek, in een afzonderlijk schilddak, grenzend aan een waterloop. Onder een gedeelte van het voorhuis, bij de hoofdtrap, is een kelder waar oorspronkelijk kaas werd gemaakt.
Een groot deel van de houten deuren, kozijnen en vensters oogt nog oorspronkelijk. In het woongedeelte zijn restanten van het mechanisme van de oorspronkelijke schuifvensters soms nog wel in de nog oorspronkelijk ogende houten kozijnen aanwezig, maar de meeste schuiframen zijn vervangen door recente draairamen. De ramen van het woongedeelte zijn voorzien van houten luiken, die nog oorspronkelijk ogen en ook op de ontwerptekening van 1927 staan aangegeven. Het meeste houtwerk van het exterieur is geschilderd in helder wit, gecombineerd met donker rood en donker groen voor bewegende delen of voor expressieve details zoals gootblokken.

De voorgevel, in twee verdiepingen met zolder is georiënteerd op de Broekweg. De kap met de goot steekt geprononceerd naar voren, evenals de schuin naar voren geplaatste kozijnen (als een scheepsboeg) van de slaapkamers op de verdieping. Centraal in de symmetrisch ingedeelde gevel ligt de hoofdentree met een gemetselde stoep, met de nog oorspronkelijke paneeldeur met een liggend kleppend raam met glas in lood. Overigens werd die deur nauwelijks gebruikt, wat nu tot uitdrukking komt in de ongebruikelijk hoge gemetselde stoeptrede. De entree is voorzien van een houten geschilderde luifel met twee contrasterend donker geschilderde houten klossen die om de bak heen grijpen. Deze klossen komen ook bij de andere goten voor. Aan weerszijde van de hoofdentree is een dubbel venster met glas in lood bovenlicht en dubbele houten luiken. Boven de luifel is de naam van de hoeve in losse, licht bollende metalen letters op de muur aangebracht: 'JOHANNA HOEVE'.

vervolg van de omschrijving Broekweg 5

Centraal in de gevel van de eerste verdieping is het dubbele gecombineerde venster van twee slaapkamers. De onderverdeling van twee roeden en drie liggende ruiten van de draairamen komt overeen met de ontwerptekening van 1927, deze ramen zijn vernieuwd. Tussen de twee vensters is horizontaal getimmerd houtwerk. Langs de onderrand van het kozijn is een houten plank die de driehoekig vooruitgeschoven positie van de vensters volgt, ondersteund door twee symmetrisch geplaatste klossen. De goot van de twee zijgevels loopt een stuk om de gevel heen. Boven de kozijnen is een uitkragende houten dakgoot met zes, twee aan twee geplaatste gootklossen, deze steekt een stuk in het dakvlak van de zijgevel.

voorgevel van het voorhuis

De zijgevel aan de zuidoostzijde, de linker zijgevel, wordt gekarakteriseerd door de uitdrukking van de indeling van het woongedeelte (rechts) en het stalgedeelte (links). Rechts in de gevel zijn twee staande vensters met glas in lood bovenlicht en een dubbel venster met glas in lood bovenlicht, voorzien van luiken. Daarnaast ligt de staldeur met de nog oorspronkelijk ogende geprofileerde houten deur met zijvenster. Links in de gevel zijn zes stalvensters met waarschijnlijk vernieuwde houten kozijnen voorzien van een ventilatiesleuf. Boven de stalvensters is een reeks identieke kleine ventilatieopeningen in de gevel (ongeveer twee bakstenen groot), die aan de binnenzijde worden afgesloten met houten kleppen. Boven de ventilatieopeningen, centraal gelegen in het stalgedeelte, is een houten laadluik voor het bergen van hooi op de zolder boven de stal. Het laadluik onderbreekt de houten goot met gootklossen en wordt afgedekt door een daklijst. In het dakvlak zijn twee onopvallende, recente dakramen. De schoorsteen in de nok van het dakvlak is gemetseld.
De achtergevel heeft op de begane grond een kenmerkende stalindeling. Centraal ligt de houten toegangsdeur, opgebouwd uit een onderdeel en een bovendeel met bovenlicht. Aan weerszijde daarvan twee iets lager gelegen houten deuren voor het weghalen van de mest uit de goot in de stal. De twee zijdeuren worden afgedekt door een latei. Het plaveisel voor de gevel is deels van betonnen platen voorzien met een grote maat. Links in de gevel is mogelijk een gat van de gootklos van de deels verwijderde goot. Op de verdieping zijn drie symmetrisch geplaatste horizontale vensters vergelijkbaar met de stalvensters in de zijgevels, met recent ogende houten kozijnen met een ventilatiesleuf in het onderste deel. De uitkragende houten goot met vier gootblokken loopt om de gevel heen en steekt een stuk in het dakvlak.

De noordwestelijk zijgevel, de rechter zijgevel, wordt net als de andere langsgevel gekenmerkt door de onderverdeling van een stalgedeelte en een woongedeelte. Rechts in de gevel zijn vijf stalvensters met houten kozijnen. Daarboven is een reeks ventilatieopeningen die aan de binnenzijde met houten kleppen kunnen worden afgesloten. Links daarvan een boenhok met een toegang tot een waterloop via een luik. Het boenhok met een uitgebouwd toilet ligt wel op de oorspronkelijke plaats, maar is vernieuwd. Links in de gevel is op maaiveld niveau een kelderraam, afgeschermd met een zwart geschilderd metalen traliewerk, met een koekoek. Dit is het raam van de kaaskelder. De gevel van het woongedeelte geheel links in de

zijgevel, is asymmetrisch ingedeeld, met rechts een dubbel draairaam met bovenlicht en luiken, een liggend
vervolg van de omschrijving Broekweg 5

dubbel venster, een klein venster, en een draairaam met luik en bovenlicht met glas in lood. Door de goot met gootklossen steekt een dubbel draairaam. In het dakvlak zijn drie regelmatig geplaatste onopvallende kleine dakramen en een recente ontluchtingspijp.

voorhuis met koeienstal, rechts het boenhok

Het interieur van de Johanna hoeve is nog grotendeels oorspronkelijk, met een woongedeelte aan de voorzijde, en een stalgedeelte aan de achterzijde.
De indeling van het woongedeelte is nog grotendeels oorspronkelijk. Het woongedeelte heeft een centrale gang van de voordeur via een trappenhuis en een wringkamer, naar de stal. Op de begane grond liggen links van de gang twee kamers met een natuurstenen schouw die van elkaar worden gescheiden door een schuifdeur met vaste kasten. De achterste kamer was volgens de tekeningen uit 1927 oorspronkelijk opgedeeld in tweeën: een 'slaapkamer' en een 'woonkeuken'. Rechts van de gang ligt aan de voorzijde een kamer met een natuurstenen schouw die oorspronkelijk de 'mooie kamer' was, met een vaste houten ingebouwde kast en een vaste houten bank. In deze kamer is later een ruimte met douche en lavet ingebouwd. In het trappenhuis is onder het bordes van de oorspronkelijke houten trap een recente, niet oorspronkelijk toilet. Tussen trappenhuis en stal ligt de voormalige 'wringkamer', waar nu restanten van een Bruynzeelkeuken staan. Deze voormalige 'wringkamer' werd gebruikt voor het maken van de kaas. Langs de wand is een gemetseld ontluchtingskanaal met kenmerk-ende geometrische vormen. De schuifdeur tussen voormalige wringkamer en stal heeft metalen grepen en een geprofileerde houten stop aan de stalzijde. Vanuit de wringkamer is de toegang tot de kaaskelder via een houten trap. In de kaaskelder zijn tegen de buitenmuur en de dwarsmuur nog restanten van een houten plank langs de wand met geprofileerde, nog oorspronkelijk ogende plankdragers. (De planken aan de muur tegenover de raamwand zijn niet oorspronkelijk). In de wand tegenover de raamwand zijn nog restanten van een vaste bak voor de kaasproductie (deze bak is grotendeels verwijderd). Het houten vallend venster oogt nog oorspronkelijk. Op de eerste verdieping zijn aan de voorzijde een grote overloop en twee slaapkamers met vaste kast.
De stal is ingedeeld als een koeienstal voor 28 koeien. De staldeur in het midden van de achtergevel geeft toegang tot de voedergang, of de deel, centraal in de stal. Aan weerszijde van die gang stond het vee opgesteld in rijen met de kop naar de voedergang. Langs de zijgevels is een mestgoot die dagelijks kan

worden geleegd. Boven de stalruimte voor het vee is een houten zolder, voor het opslaan van hooi. Bij de staldeur aan de zuidoostgevel is een vaste wasbak in de vloer. Bijzonder is het systeem van luiken in de

vervolg van de omschrijving Broekweg 5

langsgevels die groepsgewijs kunnen worden bediend met touwen, om de ventilatieopeningen open en dicht te zetten. Daarnaast zijn grotere stalvensters aan de onderzijde voorzien van een afzonderlijk te openen houten klep voor ventilatie. De zolder wordt gedragen door zes stalen I-balken. De grote hooizolder is bereikbaar via een houten schuiftrap en een luik. (Delen van het hout van de vloer van de zolder zijn gebroken en onveilig om te betreden.) Op de zolder zijn twee afgeschotte slaapkamers met restanten van een vaste houten bedomlijsting.

De detaillering bestaat uit meerdere elementen, waarvan de belangrijkste zijn:
Houtwerk: Veel houtwerk, waarschijnlijk ontworpen door architect Stuurman, is nog oorspronkelijk en is kenmerkend voor de expressionistische stijl. In het interieur zijn nog veel oorspronkelijke houten details aanwezig, met profilering, zoals binnendeuren, vaste kasten, de profiellijst langs wanden (gang en 'mooie kamer' bijvoorbeeld), en de hoofdtrap. Ook in de stal zijn oorspronkelijke houten details zoals een houten deurstop van de schuifdeur, restanten van een vast bed en een afgetimmerde slaapkamer boven de stal op zolder. Kenmerkend zijn de houten balkenplafonds in het woongedeelte. In de kaaskelder zijn aan twee wanden de geschilderde planken met steunen bijzonder.
Schilderwerk: Op sommige plekken kan nog oorspronkelijk schilderwerk zichtbaar zijn, op enkele niet direct in het zicht liggende plekken, zoals in binnenzijde van vaste kasten in het voorhuis, de trap naar de kaaskelder, of een deur van de afgeschotte slaapkamers op de hooizolder.
Behang: in het interieur zijn mogelijk nog resten van oorspronkelijk behang, bijvoorbeeld in de slaapkamers op de hooizolder, en in de woonkamers van het voorhuis.
Meerdere deurgrepen, raamgrepen en schuiven ogen nog oorspronkelijk, zoals die van de schuifdeur naar de stal en de voordeur.
Steenwerk, glazuurwerk, beton: Meerdere drempels zijn uitgevoerd in donker granito. In de keuken zijn geglazuurde wandtegels. In de woonkamer zijn twee schouwen van natuursteen voorzien. In de stal is een betonnen bak en zijn delen van de vloer en de mestgoot van beton.
Geslepen glas en glas in lood bovenlichten. De glas in lood bovenlichten met het veelkleurige glas hebben een sterke invloed op de beleving van het interieur. In het woongedeelte zijn enkele binnendeuren voorzien van glas met een geslepen motief in de vorm van een ruitvorm en een ster (dit is mogelijk een keer vernieuwd).
Lichtknopjes: hier en daar (bijvoorbeeld op zolder) zijn zwarte bakeliet lichtknoppen.
Metaal: in de stal is een stalen balkconstructie, die de zoldervloer ondersteunt. In de kaaskelder is een stalen ligger in het plafond met het opschrift: 'Krupp nr 20' verwijzend naar de naam van de fabriek en de maat.
Riet: de binnenzijde van de het dak van de hooizolder is voorzien van isolerende riet dat zichtbaar is.

De terreinaanleg volgt in grote lijnen nog de oorspronkelijke indeling. Het terrein is toegankelijk vanaf de Broekweg. Het toegangspad ligt, zoals gebruikelijk bij dit type boerderij, tussen het voorhuis met koeienstal en de naastgelegen varkensschuur. Delen van het pad naast de hoeve zijn verhard met wit grind. Bij de hooiberg is een gedeelte met cirkelvormige natuursteen in de verharding aangebracht. Voor de staldeuren liggen betonnen platen als verharding. Het woonhuis is goed zichtbaar vanaf de Broekweg. Het terrein is vrij open zodat er vanuit de woning uitzicht is op de Broekweg. Rondom het hoofdgebouw zijn meerdere poldersloten en met gras begroeide velden. Bij het boenhok ligt een houten balk over de poldersloot (om de sloot over te steken). Aan de noordoost zijde van het terrein (de voorzijde) staan diverse fruitbomen en knotwilgen.

Bijgebouwen: varkensschuur en hooiberg. Op het terrein staan diverse bijgebouwen die niet tot het hoofdgebouw behoren. Zij hebben een duidelijk ondergeschikt karakter, maar zijn mede bepalend voor het aanzicht van het ensemble. De belangrijkste bijgebouwen zijn een varkensschuur met expressionistische stijlkenmerken en een hooiberg uit 1929. Beide eveneens ontworpen door architect D. Stuurman, ook in opdracht van G.H. Nikkels. In de noordwestgevel van de varkensschuur is een vervallen betonnen jaarsteen met het bouwjaar. Het kan zijn dat de zesruits metalen vensters in de schuur oorspronkelijk ook in het stalgedeelte van het hoofdgebouw waren aangebracht.

vervolg van de omschrijving Broekweg 5

varkensschuur, situatie januari 2011

Andere bijgebouwen:
-een open berging met huif en naastgelegen hokken
-twee betonnen open vaalten
-vier kleinere bijgebouwen